

Robert Cormier: «Μετά τον πρώτο θάνατο»

Μάνος Κοντολέων

Δημοσιεύτηκε 19 Οκτωβρίου 2018

Το 1973 κυκλοφορεί στις ΗΠΑ το μυθιστόρημα του Ρόμπερτ Κόρμιερ *Ο πόλεμος της σοκολάτας* και αμέσως σχεδόν θεωρείται ως το μυθιστόρημα που, με τρόπο ξεκάθαρο ως προς τις συγγραφικές του προθέσεις, ορίζει τα χαρακτηριστικά του λογοτεχνικού εκείνου είδους που το ονομάζουμε crossover μυθιστόρημα.

Ο Κόρμιερ (1925-2000) συνεχίζει να γράφει μυθιστορήματα αυτής της κατηγορίας, και μάλιστα τους προσδίδει και χαρακτηριστικά μιας δικής του άποψης για το πώς αξίζει να είναι μια λογοτεχνία που αφορά πολλαπλά τον άνθρωπο την περίοδο της νεότητάς του. Η έντονη πλοκή, η στοχευμένη βία, η ψυχαναλυτική ανάπτυξη των ηρώων και εν τέλει μια καταγγελία της κοινωνικής ταυτότητας του δυτικού πολιτισμού θα είναι οι κεντρικοί άξονες όλων σχεδόν των έργων που υπογράφει. Η συγγραφική του ματιά θα επηρεάσει τους μετά από αυτόν συγγραφείς που θα θελήσουν να ασχοληθούν με αυτό το είδος μυθιστορημάτων.

Στην Ελλάδα, ο Κόρμιερ αργεί να εκδοθεί. Το 1994 μεταφράζεται από τη Μαρία Κονδύλη *Ο πόλεμος της σοκολάτας* και εγκαινιάζει στην ουσία μια καινοτόμο για την εποχή της σειρά βιβλίων για νεαρούς ενήλικες αναγνώστες, τις «Παρουσίες». Εκδότης ο Πατάκης και διευθυντής της σειράς ο Μάνος Κοντολέων. Την ίδια χρονιά και στην ίδια σειρά θα κυκλοφορήσει ένα ακόμα δικό του μυθιστόρημα, το *Είμαι το τυρί*(μετάφραση Κώστια Κοντολέων) και στη συνέχεια, το 1997, από τον

Καστανιώτη και σε μετάφραση Ρένας Χατχούτ θα κυκλοφορήσει και το *Μετά τον πρώτο θάνατο*. Το τελευταίο αυτό μυθιστόρημα, σε μια νέα μετάφραση της Κώστας Κοντολέων, εκδόθηκε πρόσφατα από τον Ψυχογιό.

Είναι στ' αλήθεια κρίμα που ένας τόσο ενδιαφέρων και στην ουσία πρωτοπόρος συγγραφέας δεν έχει στη χώρα μας τύχει μεγαλύτερης προσοχής. Αλλά κάτι τέτοιο συμβαίνει και γενικότερα σε όλους τους τίτλους (ελληνικούς ή μεταφρασμένους) που έχουν κυκλοφορήσει ως νεανική ή crossover λογοτεχνία. Η ελληνική κοινωνία και ειδικότερα ο βιβλιοφιλικός κόσμος μας δεν μπορεί να αναγνωρίσει το γεγονός πως ένα λογοτεχνικό έργο δεν ταυτοποιείται τόσο από το κοινό στο οποίο εκδοτικά απευθύνεται, αλλά από τη δυναμική της ίδιας του της εκφραστικής οντότητας.

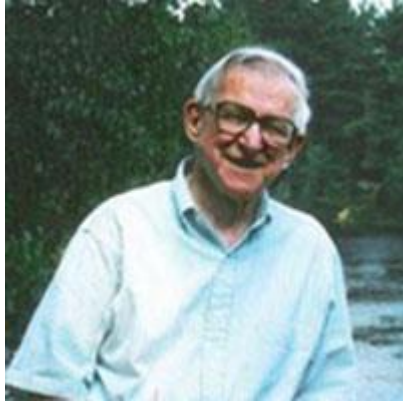
Μεγάλος τεχνίτης στο να στήνει ένα καθαρόαιμο θρίλερ, καταφέρνει να κρατά σε αγχωτική εγρήγορση το ενδιαφέρον του αναγνώστη, αλλά παράλληλα και να αφήνει τον ρόλο του κεντρικού συντονιστή στις ψυχολογικές εντάσεις που καθορίζουν τα πρόσωπα και τις αντιδράσεις τους.

Η πλοκή στο συγκεκριμένο μυθιστόρημα διαθέτει απλότητα όσο και ένταση. Μια ομάδα τρομοκρατών (η χώρα προέλευσής τους δε δηλώνεται, παρά μόνο το γεγονός πως δεν είναι ελεύθερη) καταλαμβάνει ένα λεωφορείο με μικρούς μαθητές και ζητά την απελευθέρωση συμπατριωτών τους. Όλα αυτά σε μια περιοχή των ΗΠΑ. Οι διαπραγματεύσεις γίνονται ανάμεσα στον υπαρχηγό των τρομοκρατών και σε στρατηγό διοικητή μιας κοντινής βάσης. Οι δυο άνδρες υποστηρίζουν με φανατισμό ο καθένας τον κόσμο του και θα φτάσουν στο σημείο, για να δούνε –ο καθένας από τη δική του μεριά– να κερδίζει η δικιά του ηθική, να θυσιάσουν ακόμα και τα πλέον κοντινά τους πρόσωπα.

Το θέμα στο *Μετά τον πρώτο θάνατο* είναι η σύγκρουση στην ουσία δύο πολιτισμών, έτσι όπως οι πολιτικές συνθήκες τους έχουν διαμορφώσει. Από τη μια η αυτάρεσκη κοινωνία της Δύσης και από την άλλη η καταπιεσμένη και γι' αυτό μη ελεγχόμενη από κανόνες ηθικής ομάδα των ατόμων από χώρες που κάποιοι θέλουν –ή ήδη το έχουν κάνει– να τις διαγράψουν από τον χάρτη. Ο Κόρμιερ στην ουσία έχει γράψει ένα ακόμα μυθιστόρημα για τη σύγχρονη τρομοκρατία – μην όμως ξεχνάμε την εποχή που εκείνος «οσμίστηκε» αυτή τη σύγκρουση: δεκαετία του '70.

Μεγάλος τεχνίτης στο να στήνει ένα καθαρόαιμο θρίλερ, καταφέρνει να κρατά σε αγχωτική εγρήγορση το ενδιαφέρον του αναγνώστη, αλλά

παράλληλα και να αφήνει τον ρόλο του κεντρικού συντονιστή στις ψυχολογικές εντάσεις που καθορίζουν τα πρόσωπα και τις αντιδράσεις τους. Και βέβαια –ακριβώς γιατί υπήρξε ένας καθαρά πολιτικοποιημένος αλλά δυναμικά ταλαντούχος συγγραφέας– μετατρέπει την πάλη των συστημάτων και τις υπόγειες στρεβλώσεις των ενδοοικογενειακών σχέσεων σε έναν πολιτικό σχολιασμό της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Το τέλος του μυθιστορήματος κρύβει όχι τόσο και μόνο την ανατροπή, αλλά κυρίως τη μυθιστορηματική υλοποίηση του πολιτικού σχολιασμού. Τέλος ευρηματικό –όπως σχεδόν σε όλα τα έργα του– καταφέρνει όχι μόνο να φωτίσει με μια ακόμα μεγαλύτερη ένταση το από πού μπορεί να προέρχεται η βία και το πού μπορεί να φτάσει, αλλά και να φέρει στην επιφάνεια το ριζικό σύστημα που τροφοδοτεί με χυμούς τις συγκρούσεις κοινωνικών ομάδων. Για τον Κόρμιερ, το άτομο πολύ λίγο μετρά στον, περιπλεγμένο πολιτικά και με επίπλαστο ήθος, κόσμο μας. Πέρα από τις σχέσεις, πέρα από τα συναισθήματα υπάρχει η διεστραμμένη έννοια της επιβίωσης όχι των ανθρώπων, αλλά των υποστηριχτών των διαφόρων συστημάτων.

Η νέα μετάφραση –προσαρμοσμένη στην ασυνείδητη γνώση που πλέον όλοι μας διαθέτουμε για τις τρομοκρατικές πράξεις– εστιάζεται στις εσωτερικές συγκρούσεις, ενώ παράλληλα περιγράφει με ανατριχιαστικό ρεαλισμό όλα τα στάδια της βίας.

Μετά τον πρώτο θάνατο

Ρόμπερτ Κόρμιερ

μετάφραση: Κώστια Κοντολέων

Ψυχογιός

312 σελ.

ISBN 978-618-01-2528-3

Τιμή €14,40